

Gustav Glebel — Sněženky

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města Hranic

Duben 1965

Kulturní pořady v dubnu:

10. 4. Radionkabaret Olomouc — „Případ Babinský“ — VIII. hra předplatného — sál JKP — 19.30 hod.
14. 4. Koncert bulharských umělců — sál JKP — 19.30 hod.
21. 4. Slavnostní večer Městské lidové knihovny k 95. výročí narození V. I. Lenina — sál JKP — 19.30 hod.
22. 4. Koncert Vlachova kvarteta — IV. abonentní koncert — 15.00 hod. — výchovný — 19.30 hod. — sál JKP.
25. 4. Koncert Akademického pěveckého sdružení Moravan — sokolovna — 19.30 hod.
30. 4. Lampiónový průvod v předvečer 1. máje. Po lampiónovém průvodu „Hrátky pro dospělé“ — sokolovna.

Představení loutkového divadla JKP v Pionýrském domě sledujte na plakátech.

Předprodej na všechny akce v kanceláři JKP, telefon 2160.

Pozor, nepřehlédněte!

JKP Hranice připravuje na 30. dubna 1965 „Hrátky pro dospělé“ na způsob hrátek televizních se soutěžími, kvízy apod. Vyzýváme proto již dnes jednotlivce nebo i kolektivy z našich závodů, škol, zařízení apod., kteří by chtěli soutěžit (v oborech: zpěv, herecký projev, znalosti o vývoji našeho města a okresu za uplynulých 20 let), aby se hlásili co nejdříve v JKP Hranice, tel. 2160. Vítězové soutěže budou odměněni věcnými cenami.

Dále upozorňujeme, že JKP přijímá přihlášky na pravidelné abonentní zájezdy do olomouckého divadla. Zájemci si mohou zakoupit permanentní vstupenku na všech 20 představení za Kčs 129,—, v krajním případě lze zakupovat vstupenky na jednotlivá představení. Neobsazeno zůstává ještě asi 10 míst, je tedy opravdu nutné, aby se zájemci přihlásili co nejdříve, nejpozději však do 15. dubna 1965. Představení se budou konat pravidelně vždy v pátek, doprava bude zajišťována mikrobusem, cena jízdného pro jednu osobu asi Kčs 15,—.

Pro informaci uvádíme alespoň některé hry repertoáru 1965-66, které můžete zhlédnout: W. S. Maugham — Kouzlo domova, W. Shakespeare — Veta za vetu, O'Neil — Dlouhá cesta do noci, I. Babel — Maria, Molière — Měšťák šlechticem, J. W. Goethe — Faust, F. Durrenmatt — Frank V., L. v. Beethoven — Fidelio, J. F. Hallevy — Židovka, P. I. Čajkovskij — Evžen Oněgin, F. F. Šamberk — Jedenácté přikázání, G. Nadschinski — Můj přítel Bumbuli, V+W — Sever proti jihu, O. Nedbal — Cudná Barbora. Balety: Ples kadetů, Coppelia a další činohry, opery, operety a zpěvohry. Uvedený repertoár zaručuje vysoký kulturní zážitek i pro toho nejnaročnějšího diváka, věříme proto, že výhodné příležitosti využijete.

★

2

Poslední měsíce války v Hranicích před 20 lety.

Naše děti a mladí lidé již nevědí, co je válka. A i mnohým dospělým již pomalu mizí z paměti obraz oněch neblahých dnů před dvaceti lety. Pokusíme se proto podat v následujících řádcích náčrt Hranic v prvních měsících roku 1945. Jistě nebude obraz úplný, vždyť snad ani není možné zachytit vše, co lidé tehdy prožívali.

S přímým válečným nebezpečím se dostali obyvatelé Hranic do styku 7. července 1944, když za temného hukotu přeletělo nad městem asi 500 bombardovacích a stíhacích letadel v několika vlnách za sebou. Od tohoto dne přelétávaly nad městem početné svazy téměř denně a lidé je s velkým zájmem a zvědavostí sledovali. 13. září 1944 snášely se k zemi německé letáky, jež měly zapůsobit na morálku německé armády.

V pátek 13. října 1944 zazněl v 10.10 opět přerušovaný tón sirény, oznamující začátek leteckého poplachu a za 35 minut přeletělo severovýchodním směrem v několika vlnách 244 bombardovacích letadel. Život ve městě plynul dál, i když práce se v době poplachu z velké části zastavila. Po dvanácté hodině zazněl od východu opět známý hukot a za okamžik za temného dunění se začala otřásat půda. Jedenáct bombardovacích letadel a tři stíhačky zakroužily od obecního lesa Šafranice nad bývalou cihelnou (nynější závod Sigma II.) a nad tratí. Z jejich trupů napršelo 68 středních a lehkých trhacích bomb hustě vedle sebe. Dalších asi 30 bomb dopadlo na katastr obce Velká. Bombardováním byla přerušena trať na Ostravu a do Val. Meziříčí, zničena administrativní budova a několik dřevěných baráků u bývalé cihelny a poškozeny i blízké budovy. Řada bomb dopadla do polí a vytvořila krátery hluboké asi 4 m a v průměru asi 5 m. Avšak vedle těchto celkem malých hmotných škod vznikly i ztráty na lidských životech: usmrčeni byli instalatér Augustin Příkryl, zedník Karel Holaj a čtyři školáci: Jaromír Kouřil, Zdeněk Václavek, Ladislav Válek a Jaroslav Krejčí ve věku od 11 do 15 let. Zabiti byli i čtyři němečtí vojáci a zraněno dalších 19 osob. Zkáza způsobená náletem vzbudila u obyvatel obavy a v příštích dnech již lidé při přerývaném vytí sirény vyhledávali kryty nebo odcházeli rychle do polí.

A také hned příštího dne 14. října 1944 zažili Hraničané novou válečnou hrůzu. Při přeletěch asi 330 letadel se sneslo 10 dvoutrupových letounů a napadlo palubními zbraněmi vlaky na trati z Hranic do Přerova. Lidé nazývali tyto letce „kotláři“, neboť prostříleli kotel lokomotivy a vyřadili ji tak z další jízdy. Mezi Hranicemi a Drahotušemi uvázl toho dne na trati jeden osobní a jeden nákladní vlak. Počátkem roku 1945 bylo již zřetelně znát, že se blíží fronta. Školy a jiné budovy ve městě byly zaplněny velkým množstvím mladých lidí z Moravy i z Čech, kteří sem byli posláni, aby kopali zákopy v lesích od Opatovic k Bělotínu. Zákopníci zde pracovali několik týdnů. Chodívali do práce v dlouhých průvodech ve starých civilních šatech, přepásání řemenem nebo provázkem, na němž visel hrnek na jídlo. Vodívali je Němci v hnědých uniformách se žlutými výložkami a s hákovým křížem na ramení. Ve školách se neučilo, učitelé se měli starat o zákopníky, pro něž byla kuchyně umístěna v budově staré nemocnice (dnešní odborné učiliště n. p. Sigma). Stopy jejich zbytečné námahy jsou ještě v lesích směrem k Opatovicím patrné.

Ve městě se objevily také četné dřevěné zátarasny nejen v hlavních, ale i bočních ulicích. Tyto barikády ze silných kmenů, mezi nimiž bylo naskládáno kamení, měly uzavřít vstup do vnitřního města. Také všechny oblouky viaduktů byly takto uzavřeny. Nadto ještě do každého pilíře vydlabali němečtí vojáci obdélníkový otvor, upravený pro uložení nálože trhavin. Podobně byly i k vyhození připraveny mosty ve městě. U černotínské vápenky byla velká překážka sestavena z několika vozíků s kamením zrovna u silnice a kousek za ní postaveny vysoké betonové kvádry, jež měly být při ústupu složeny na vozovku a zastavit postup Sovětské armády.

3

Počátkem roku 1945 byly v Hranicích ubytovány jednotky maďarského vojska. V lese za Mariánským Údolím zřídili Němci již dříve rozsáhlé skladiště střeliva a nábojů. Stále dojížděli na nádraží Hranice-město a Teplice n. B. dlouhé vlaky, z nichž italská a maďarská vojska skládali na nákladní automobily bedny se střelivem.

V Lázních Teplicích se od ledna asi po týdenních intervalech, podle toho, jak ustupovala německá armáda, střídaly polní vojenské lazarety. Zemřeli vojáci byli pohřbíváni na hranickém hřbitově.

V lednu projížděly po dráze transporty věžňů různých národností. V mrazu byli vezeni z Polska a ze Slezska jen v trestaneckých šatech v otevřených vagónech. Když zmizely z Hranic i okolí zástupy zákopníků, objevily se v ulicích města zase houfy německého obyvatelstva z východu a ze Slovenska, po cestách projížděly kolony nákladních aut i řada lehkých povozů.

Znovu se začala objevovat nad městem letadla. 20. února ráno svrhla dvě výzvědná letadla na polní cestě (Skalní ulice) dvě asi 50kilogramové bomby, jež však kromě několika rozbitých oken nezpůsobily jiných škod.

V březnu začala přelétávat nízko nad střechami výzvědná letadla, jež svými padákovými raketami navečer osvětlovala pronikavě celou krajinu. 25. března byly svrženy tři trhavé bomby ve Vrchlického ulici a poškodily domky č. p. 721 a 108. A již příštího dne večer bylo střelami z palubních zbraní rozbito několik oken a poškozena omítka na nádraží a na obytných domech ve Fierlingerově ulici. Ještě v dubnu si jeden nálet vyžádal lidské oběti. 11. dubna ani nebyl vyhlášen poplach, když ve 13.25 se objevila dvě letadla, z jejichž trupů se oddělilo devět bomb středních velikostí a dopadlo do prostorů od bývalého soudu (dnešní II. ZDS) až po nynější Jeremenkovo náměstí. Anna Grosmanová, Veronika Grohová a Ferdinand Čech zaplatili tento nálet životem, deset dalších českých osob a dva němečtí vojáci byli raněni, na budovách byla poškozena okna, dveře, krytina i vnitřní vybavení.

V prosinci 1944 a ještě v únoru 1945 odvádělo Gestapo české lidi do nacistických věznic. Z osob odvedených v této době se již nevrátili řed. školy Fr. Čajka, učitel Jar. Pukl a prap. Václav Renert. V měsíci dubnu byl již také organizován tajně revoluční národní výbor, který se připravoval na převzetí města.

Ulicemi města projížděly stále častěji útvary ustupující německé armády, kolony nákladních automobilů i řady povozů, tažených koňmi. Za tichých nocí bylo slyšet i vzdálené dunění dělostřelby od východu. Slyčeli je ve dne i zemědělci na poli, když vykonávali jarní práce. Do konce dubna bylo zaseto obilí i řepa a zasazeny brambory. Rolníci si pospíšili jednak proto, aby byli hotovi než se převalí fronta, jednak, že byli přesvědčeni, že úrodu už budou sklízet za svobody.

Tak probíhalo jaro 1945, všichni doufali, věřili a připravovali se. Dnes po 20 letech na tyto dny jen vzpomínáme a děti se nanejvýš zvědavě ptají, nač jsou oby betonové kvádry u silnice za černotínskými vápenkami. L. N.

Víte, že

Hranice měly k 1. lednu 1965 celkem 11.884 obyvatel, z toho 5.715 mužů a 6.169 žen;

za rok 1964 se v Hranicích narodilo 191 dětí,
z toho 99 chlapců a 92 dívek;

uzavřeno bylo 93 sňatků;

zemřelo 110 osob,

z toho 50 mužů a 60 žen.

Pro poznání hranického nářečí.

Prostor Moravské brány je přitažlivý nejen pro milovníky přírody a historických památek, ale je zajímavý i po stránce jazykové, neboť hranické nářečí tvoří přechod mezi nářeční oblastí lašskou, hanáckou, moravsko-slovenskou a západoslovenskou a bylo dosud vědecky málo prozkoumané.

Tuto mezeru vyplňuje nyní vědecká práce brněnského doc. dr. Josefa Skuliny „Severní pomezí moravskoslezského nářečí“, vydaná nakladatelstvím CSAV. Přináší všestranný obraz a rozbor hranického nářečí, připojuje i kapitoly o jeho vzniku i o utváření dnešních jazykových poměrů v Moravské bráně a uvádí bohaté ukázky lidové mluvy, jež autor shromáždil dlouholetým výzkumem na Hranicku. Znalost této práce by neměla zůstat omezena jen na úzký okruh jazykovědců, ale měla by se stát pomůckou i vlastivědným pracovníkům. A konečně zkoumání shod a rozdílů mezi nářečím a spisovným jazykem může být prospěšné i školské praxi. L. N.

SPORTOVNÍ AKCE:

Kopaná:

4. dubna	13.15	Sigma Hranice—Sokol Býskovice, dorost.
	15.00	Sigma Hranice—Sokol Želátovice, muži.
11. dubna	8.30	Sigma Hranice—Sokol Předmostí, dorost.
	10.00	Sigma Hranice—ŽPB Olomouc, muži.
18. dubna	13.30	Sigma Hranice—Sokol Opatovice, dorost.
	15.30	Sigma Hranice—Dolní Újezd, muži.
25. dubna	13.30	Sigma Hranice—Sokol Měrovice, dorost.
	15.30	Sigma Hranice—Sokol Měrovice, muži.

Lehká atletika:

24. dubna	Přebor jednoty na dráze, muži, ženy, dorost — 14.30 hod.
28. dubna	II. kolo SHMP přespolního běhu — 14.30 hod.

Házená:

4. dubna	9.00	Hranice B—Velká Bystřice — krajský přebor.
	10.15	Hranice A—Telnice — II. liga.
11. dubna	9.00	Hranice—Bohušovice — dorostenci.
	10.15	Hranice B—Lok. Olomouc — krajský přebor.
18. dubna	9.00	Hranice—Frýdek-Místek — dorostenci.
	10.15	Hranice A—Ivančice — II. liga.
25. dubna	9.00	Hranice—Vsetín — dorostenci.
	10.15	Hranice B—Litovel — krajský přebor.

Pořady klubu důchodců v Hranicích v dubnu 1965:

Klubovna, Náspy, vždy ve středu, začátek v 15.00 hodin:

- 7. IV. **Naše zdravotnictví po 20 letech.** Hovoří MUDr. Mir. Vysloužil.
 - 14. IV. **Chraňme naše lesy.** Hovoří inž. V. Richter, prof. les. školy. Film.
 - 21. IV. **Prožil jsem Osvětim.** K Mezinárodnímu dni solidarity osvobozených politických vězňů. Hovoří s. Alois Čépe.
 - 28. IV. **Technický pokrok.** Hovoří s. Holub, pracovník n. p. Sigma.
- Sál n. p. Sigma (jidelna) tř. 1. máje: vždy v úterý ve 14.30 hodin.
- 6. IV. **Knižní kultura v uplynulých 20 letech.** Hovoří s. J. Jesenská.
 - 20. IV. **Přežil jsem Osvětim.** K Mezinárodnímu dni solidarity osvobozených politických vězňů. Hovoří s. Alois Čépe.

Plán kulturních programů v Lázních Teplice n. B. na měsíc duben 1965:

1. 4. 1965	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Divadelní kroužek „Záhořan“ Opatovice — pohádka „Princezna se zlatou hvězdou na čele“.
2. 4.	léč. dům Sokolovo v 19,30 hod.	Klavírní koncert Radosl. Kvapila.
3. 4.	léč. dům Moravan v 19,15 hod.	Večer hudby, zpěvu a poezie — zpívá V. Šabacká.
4. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Náladová hudba JKP v Hranicích.
5. 4.	léč. dům Moravan v 19,00 hod.	Promítání celovečerního filmu.
6. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Promítání celovečerního filmu.
7. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Soubor valašských písní, tanců a lid. vyprávění — „Kyčera“ — zpívá Jar. Šuláková.
8. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Vojenský estrádní a hudební soubor v Hranicích.
9. 4.	léč. dům Moravan v 19,15 hod.	Hudební soubor Domu osvěty v Drahotuších.
10. 4.	léč. dům Sokolovo v 19,30 hod.	Smíšený pěvecký sbor „Jurik“ JKP Hranice.
11. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Náladová hudba JKP Hranice.
12. 4.	léč. dům Moravan v 19,00 hod.	Promítání celovečerního filmu.
13. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Promítání celovečerního filmu.
14. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Estrádní a hudební kroužek LTS v Hranicích.
15. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Velký orchestr JKP v Hranicích — zpívá Věra Šabacká.
16. 4.	léč. dům Sokolovo v 19,30 hod.	Klavírní koncert Drah. Tomana.
17. 4.	léč. dům Moravan v 19,15 hod.	Večer písní a arií z oper a operet — zpívá Vaňáková.
18. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Hudební soubor DO Drahotuše.

19. 4.	léč. dům Moravan v 19,00 hod.	Promítání celovečerního filmu.
20. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Promítání celovečerního filmu.
20. 4.	léč. dům Moravan v 19,15 hod.	Hudební soubor DO Drahotuše.
21. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Závodní hudba ROH Lázní Teplic nad Bečvou.
22. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Přednáška prof. L. Novotného na téma „Historie Lázní Teplic nad Bečvou a města Hranic“.
23. 4.	léč. dům Sokolovo v 19,30 hod.	Večer hudby — účinkuje virtuos na flétnu Václav Žilka.
24. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Mužský pěvecký sbor „Nešvera“ z Olomouce.
25. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Náladová hudba JKP Hranice.
26. 4.	léč. dům Moravan v 19,00 hod.	Promítání celovečerního filmu.
27. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Promítání celovečerního filmu.
27. 4.	léč. dům Moravan v 19,15 hod.	Hudební soubor JKP Hranice.
28. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Pořad „Pacienti — pacientům“ — veselý večer hudby, zpěvu a recitací.
29. 4.	léč. dům Bečva v 19,00 hod.	Pořad „Svět tance“ — tančí významní baletní sólisté — Táňa Blažejová—Vladimír Šedivý.
30. 4.	léč. dům Sokolovo v 19,30 hod.	Okresní soutěž recitace a hudby.

PROGRAMY HRANICKÝCH KIN:

Svět

1. **Zlatý člověk**, širokoúhlý, Maďarsko, mládež ne.
- 2.— 5. **Poslední výstřel**, ČSSR, mládež ne.
- 6.— 8. **Ano, Maďarsko**, mládež ne. Krátký film — Remenexova země.
- 9.—15. **Kdyby tisíc klarinetů**, ČSSR, širokoúhlý, mládež ne. Krátký film — Pozor, vstupní!
- 16.—19. **Hadráň**, Mexiko, mládež ne.
- 20.—22. **Barbora Hlavsová**, ČSSR, mládež ano. Krátký film — Z kapky moře.
- 23.—29. **Kapsář**, Anglie, širokoúhlý, mládež ne. Krátký film — Smích.
30. **Ticho I.**, SSSR, širokoúhlý, mládež ano.

Okó

1. **Hvězda zvaná pelyněk**, ČSSR, mládež ne. Krátký film — Město bílých nocí.
- 2.— 5. **Muži v sedle**, SSSR, mládež ano.
- 6.— 8. **Prázdniny v Římě**, USA, mládež ano.

- 9.—12. **Z New Yorku do Tokia, ČSSR, mládež ano.**
13.—15. **Sečtené dny, Itálie, mládež ne.**
Krátký film — Zpečetěný život.
16.—22. **Práskači, Anglie, mládež ne.**
Krátký film — Návštěva.
23.—26. **Senzi mam, ČSSR, mládež ano.**
Krátký film — Kdy brečí muži.
27.—29. **Kronika jednoho dne, SSSR, mládež ne.**
Krátký film — Děti z Osvětlemi.
30. **Rodinná kronika, Itálie, mládež ne.**

Filmy pro děti:

3. **Hnízdo u nebe, SSSR.**
10. **Daniel, ČSSR.**
17. **Tajemství zeleného lesa.**
24. **Sněhurka, NDR.**

Kulturní kalendář města Hranic vydává JKP Hranice. — Tisknou Moravské
tiskařské závody, n. p., Olomouc, provoz 11.
Změna pořadů, uvedených v kultur. kalendáři, vyhrazena.